

Neboť kdyby se nečítal každý rok sám pro sebe, nedostal by žalobce dovolenou nejen za rok 1924/1925, nýbrž ani za rok 1925/26, tedy za dvě léta, ačkoli doba výluky nestačí, by dobu čekací přetrhovala pro oba roky. Žalobce mohl tedy těch 13 dní pro rok 1924/1925 chybících odsloužit po 1. květnu 1925. Ovšem nemohl tak učiniti hned po 1. květnu, ježto výluka skončila a on práci nastoupil zas až 15. června. Avšak to nemůže vaditi. Kdyby výluka byla končila 27. května, takže by trvala jen 40 dní, tedy ani ne 6 neděl, pak vůbec by nenastalo přetržení čekací doby, nýbrž tato by se jen stavěla a byl by žalobce na každý způsob oprávněn žádati za rok 1924/1925 dovolenou, jakmile po 27. květnu 1925 těch 13 dní do roku toho chybících doplnil. Ovšem těchto 13 dní by se mu čítalo jako přerušení pro nový rok 1925/1926, takže by tu přerušení činilo celkem 40 dní, on by zase tyto musil v novém roce doplňovati, což by ovšem mělo za následek, že by se jeho čekací rok posunul vždy o 40 dní. Ale takové posunutí je nevyhnutelné při každém doplňování, i tehdy, když přerušení trvalo jen 5 neb 10 dní, neboť musili se tyto doplnit v následujícím roce, je tento o ně zkrácen a musí se doplnit v roce nejbližší příštím. Předpis o stavění čekacího roku tedy působí, že 1. květen není diakritickým mezníkem nepohnutelným. Že v projednávaném případě přerušení trvalo přes 6 neděl, nemá pro rok 1924/1925 významu, když v něm trvalo jen 13 dní. Že do roku 1925/1926 spadá z výluky 46 dní (1. květen — 15. červen), to si odpyká žalobce teprv v tom roce, protože se čekací rok přetrhl, an tu přerušení činí přes 6 neděl. Otázkou bude, počne-li nový čekací rok běžeti již od 28. června 1925 (15. června končila výluka a 13 dní doplňoval pro rok minulý) či teprv od následujícího 1. května. To záleží od pojmu výrazu »rozhodující«, jak nazván 1. květen a od pojmu »přetržení« (»přerušení«), jak se v duchu zákona pojme. Zde o ten rok ještě nejde, pročez netřeba otázku tu řešiti, a stačí otázkati se, zda bylo by přetržením a ne pouhým stavěním, kdyby nový čekací rok běžel hned od 28. června 1925, neboť nestalo by se nic více než, že by se posunul jako se posunuje následkem potřebného doplnění při každém stavění. Na jevě však jest, že musí býti jistá mez při obnovení přerušeného zaměstnaneckého poměru a doplnění čekacího roku, neboť nelze rozumně připustiti, by zaměstnanec nárok vznášel i po obnovení nastalém na přerušení třeba několikaleté. Jaká tedy mez to rozumně může býti? Žádná jiná, než že zaměstnanecký poměr obnoviti se musí tak záhy a přerušení smí býti jen tak dlouhé, aby běžné období dovolené od 1. května do 30. září stačilo nejen na doplnění čekacího roku, nýbrž i na dovolenou, ať již z technických důvodů byla by tato udělena až po tom období. Tomu však zde tak bylo. Žalobci tedy dovolená na rok 1924/1925 přísluší, pak-li těch 13 dní do roku dne 1. května 1925 chyběvších po 15. červnu doplnil. Poněvadž to posud výslovně zjištěno není, ač se to zdá na jevě, je třeba, aby se strany o tom vyjádřily a odvolací soud pak podle výsledku plnění rozhodl.

Čís. 6189.

Pozemková reforma.

Stanovení přejímací ceny Státním pozemkovým úřadem a její pře-

zkoumání soudy. Zrušeno-li vyšší stolicí usnesení prvního soudu a nařízeno mu, by řízení doplnil a znovu rozhodl, není první soud oprávněn zrušiti rozhodnutí Státního pozemkového úřadu.

(Rozh. ze dne 28. července 1926, R I 535/26.)

Co do předchozího děje poukazuje se na rozhodnutí čís. sb. 4977. Soud první stolice (zemský soud v Praze) po té rozhodnutí Státního pozemkového úřadu o přejímací ceně zrušil. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud zrušil usnesení obou nižších soudů a uložil prvnímu soudu, by ve smyslu rozhodnutí čís. sb. 4977 (R I 354/25) sám provedl doplňovací řízení.

Důvody:

Ide-li o obyčejné vyvlastnění, jest dle příslušných zvláštních předpisů pravidlem, že o náhradě za vyvlastnění nemovitosti rozhodují soudové v pořadí stolic. Tuto činnost bylo lze soudům přikázati, protože případů vyvlastnění je celkem poměrně málo a nejsou jí tedy tak značně zatíženy, by to rozhodujícím způsobem na váhu padalo. Oproti tomu práce spojené se stanovením přejímací ceny v záborové agendě pozemkové, ježto jde o komplexy veliké a hospodářsky značně složité, a počet případů jest velmi značný, byla by soudy velice zatížila, takže nebylo lze očekávati, že by ji zmohly s danými silami: proto zákonodárce shledal účelnějším pracemi těmi pověřiti orgán, jemuž provádění pozemkové reformy svěřeno, Státní pozemkový úřad, jenž při své odborné kvalifikaci a zapracovanosti ve věcech pozemkové reformy na základě svých zkušeností bohatou praxí nabytých bude s to, snáze a lépe úkolu tomu vyhověti, to tím spíše, když se tím celá sem spadající agenda soustředí v jedné ruce, takže praxe bude se vyvíjeti jednotně, což by se nedalo mysliti, kdyby agenda ta přikázána byla čtyřem sborovým soudům v §u 46 (2) náhr. zákona jmenovaným (Praha, Brno, Bratislava, Užhorod), nebo dokonce vůbec soudům krajským a sedriálním. Ale ovšem, poněvadž Státní pozemkový úřad jest zároveň v přejímacím řízení stranou, muselo jeho rozhodování podrobeno býti kontrole, která v souhlasu se stávající zákonodárnou praxí ukládající jurisdikci ve věcech stanovení náhrady za vyvlastnění nemovitosti soudům, svěřena byla třem soudním stolicím v §u 46 (2) náhr. zák. vyjmenovaným tím způsobem, aby ji vykonávaly pořadem stížnosti v řízení nesporném. Tak jsou tu vlastně čtyři stolice, z nichž první jest Státní pozemkový úřad, tedy úřad správní, ostatními třemi pak sborové soudy všech tří stolic, všech tří pro důležitost věci, ježto jde o majetek veliký, často milionový. Jest otázkou, když zákon o tom nemá předpisu, jak předsejiti, když ta která soudní stolice shledá řízení neúplným a tudíž doplnění potřebným. Tak hned, když by potřebu doplnění shledala již první soudní stolice, zemský soud, zda má doplnění provésti sama, či zda může Státnímu pozemkovému úřadu rozhodnutí jeho zrušiti a jemu

doplnění a nové rozhodnutí naříditi, nebo, shledala-li neúplnost teprv stolice druhá nebo třetí, zda může zrušiti pouze rozhodnutí nižších soudních stolic a doplnění jim uložit, či může-li zrušiti až také rozhodnutí Státního pozemkového úřadu a další šetření a nové rozhodnutí jemu naříditi. Jde o řízení nesporné, v němž jest ustálenou praxí, že vyšší stolice učiní v té otázce opatření, jež se jeví nejvhodnějším, neboť umění řízení nesporného záležitosti právě v tom, nalézt, pokud tu není přímého zákonného poukazu, právě to nejúčelnější, co nejkratší cestou povede k žádoucímu bezpečnému cíli. Tak může vyšší stolice nižší stolic její usnesení zrušiti a doplnění a nové rozhodnutí jí uložit, může však také, ač to činí řidčeji, potřebné doplnění napřed dáti provést a potom teprv sama rozhodnouti, takže se jedno po případě dvě rozhodnutí nová ušetří. Co učiní, závisí od okolností případu, tolik však jest jisto, že nižší stolice musí se zachovati podle směrnice jí vyšší stolicí předepsané, takže když na příklad třetí stolice uložila zařízení doplnění a nové rozhodnutí stolicí druhé, což se na př. v řízení s drobnými pachtýři vzhledem k předpisu posledního odstavce §u 17 požad. zákona o vlastních znalcích rekursního soudu často stávalo — nemůže tato to se sebe svaliti a první stolicí její rozhodnutí zrušiti a nové naříditi, nýbrž musí se podle pokynu zachovati. Tak tomu bude však i ohledně Státního pozemkového úřadu, jakožto prvé stolice z oněch čtyř v řízení o přejímací ceně zákonem dosazených, jenže tu soud, bude-li jednati místo Státního pozemkového úřadu, bude muset dbáti předpisů pro tento úřad daných, tedy zejména dle §u 2 č. 5 nesp. pat. Tak zejména dojde-li na to provést nějaký odhad, musil by jej buď dáti provést Státním pozemkovým úřadem anebo, prováděl-li by jej sám neb dožádaným soudem, musil by přivzít znalce Státního pozemkového úřadu (§ 41 (3) a (4) náhr. zák.). Dle těchto zásad Nejvyšší soud již v zrušovacím rozhodnutí shora ve výroku citovaném ze dne 28. dubna 1925 č. j. R I 354/25 (sb. n. s. č. 4977) uznal, že ježto rozhodnutí soudu o nálezu Státního pozemkového úřadu o ceně přejímací může býti jak povahy reformativní tak kasační, může soud rozhodnutí Státního pozemkového úřadu nejen změnit, nýbrž nebyly-li vyšetřeny okolnosti pro vyměření ceny důležité, také zrušiti, ale nicméně sám ve výroku nešel tak daleko a nezrušil až i rozhodnutí Státního pozemkového úřadu, nýbrž pouze rozhodnutí obou nižších stolic a uložil doplnění a nové rozhodnutí první soudní stolicí, protože se mu to tak vidělo nejvhodnějším a nejúčelnějším. Stalo se tak proto, že jde jen o vyšetření správných katastrálních dat, čistého katastrálního výnosu a leda ještě také z části katastrální výměry, ale tato data dají se správně zjistiti dotazem soudu u příslušných úřadů výkazy katastrální vedoucích. Nejvyšší soud si to představoval tak, že první soudce takovým dotazem příslušná data zjistí, nebo, chtěl-li by co nejbezpečněji jíti před se, předvolá obě strany s tím, aby přinesly ony doklady, na základě nichž každá strana svá odchylná data tvrdí, porovnáním obojích že se dají skutečně rozdíly snadno konstatovati, po případě i věc hned, bude-li nepatrná, dohodou účastníků vyříditi, a ne-li, že soud uváděje odchylky a doklady k nim požádá příslušný úřad o vysvětlení a úřední správné udání dat. Místo toho však první soud vyzval zase jen Státní pozemkový úřad, aby mu

předložil příslušné pomůcky a když Státní pozemkový úřad vyhověl, ale odchylky od údajů druhé strany tím odklizeny nebyly, na místo, by sám se hned obrátil ku zdroji pravého poznání, jak už původně učiniti měl, zrušil Státnímu pozemkovému úřadu jeho rozhodnutí, aniž by mu vůbec řekl, co má činiti, jak nesrovnalosti odstraniti, takže by Státní pozemkový úřad zase nevěděl, jak vše spraviti. Co tedy učinil prvý soud, není vůbec vhodným a nepovede k cíli, leda že by teprve Státní pozemkový úřad sám dovítípl se učiniti to, co soud sám učiniti nebo mu naříditi měl, avšak ani sám neučinil ani mu nenařídil, nehledíc ani k tomu, že se vůbec přenesl přes zdejší příkaz, aby potřebné šetření provedl sám. Jest tedy třeba, jak z tohoto formálního důvodu, tak z důvodu vhodnosti poukázati první soud změnou rozhodnutí obou nižších stolic na onen v zdejším rozhodnutí ze dne 28. dubna 1925 R I 354/25 daný příkaz, od něhož uchýliti se neobjevila se nižádná příčina, naopak, jen bude-li ho uposlechnuto, dojde co nejrychleji, protože nejpríměji, a také nejbezpečněji k cíli. Podotýká se, že ovšem je rozhodným stav v době převzetí (§ 43 (1) náhr. zák.), ale čistým katastrálním výnosem rozumí se dle Šu 9 nař. čís. 53/21 výnos zapsaný v katastru daně pozemkové k 1. lednu 1914. Na námitky stěžovatele, které se netýkají formální otázky, zda má prvý soud věc provést sám či provedení Státnímu pozemkovému úřadu uložit, nelze vůbec odpovídati, poněvadž všechny otázky vyřízeny byly již zdejším rozhodnutím ze dne 28. dubna 1925 R I 354/25, vyjma tu jedinou tam pod III. 2) vyhraženou, takže nelze ani staré obnovovati ani nové, jakou na př. je otázka znalců v stížnosti nezebíraná, předkládati.

Čís. 6190.

Pozemková reforma.

Státní pozemkový úřad jest oprávněn, zastupovati ve věcech pozemkové reformy stát místo finanční prokuratury, není však závady, by i tu finanční prokuratura stát nezastupovala.

Nepřevzal-li Státní pozemkový úřad patronátní břemena na srážku z přejímací ceny, jest povinen hraditi je předavatel zabraného majetku.

»Třetí osobou« v Šu 11 nesp. říz. (»jinou osobou« v Šu 9 nesp. říz.) jest rozuměti každou osobu kromě stěžovatele. Změna ve smyslu Šu 11 nesp. říz. jest i tehdy přípustna, když třetí osoby sice práv nabyly, avšak práva ta nebudou změnou dotčena. Pokud nebyla rozhodnutím o patronátních břemenech a reálních břemenech jim podobných dotčena práva předavatele statku, eráru a oprávněných církevních ústavů.

Za patronátní břemena (reální břemena ve prospěch řádu a nadace ve prospěch chudých) jest určiti náhradu podle Šu 48 náhr. zák. a příkázati ji kvotou vypadající na převzaté nemovitosti, v zásadě podle Šu 225 ex. ř. s tou úchylnou, že uhrazovací jistinu jest uložiti na úrok.

(Rozh. ze dne 28. července 1926, R I 537/26.)

Do usnesení prvního soudu o rozvrhu přejímací ceny za zabraný majetek, jež bylo doručeno Státnímu pozemkovému úřadu dne 2. pro-